

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ПВНЗ «Хмельницький
економічний університет»

Протокол № 4 від 28 березня 2017р.

Ректор

ПРОГРАМА

**вступного фахового випробування на освітньо - кваліфікаційний рівень
«бакалавр» за напрямом підготовки 6.030508 - «Фінанси і кредит» на
базі здобутого освітньо - кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»**

ЗМІСТ

Вступ

Зміст програма

Модуль 1. Бюджетна система

Модуль 2. Податкова система

Модуль 3. Фінанси

Модуль 4. Банківські операції

Структура екзаменаційного білета

Критерії оцінювання письмових відповідей на іспиті

Рекомендована література

Додаток

ВСТУП

Мета вступного випробування — комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» зі спеціальності «Фінанси і кредит».

Вступник повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовні знання та умінні, здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

Вимоги до вступних випробувань. Вступні випробування охоплюють фахові предмети, які передбачені навчальними планами освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» зі спеціальності «Фінанси і кредит» та складаються із теоретичних, тестових та практичних завдань. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма вступних випробувань побудована за синтетичним міжпредметним принципом і охоплює питання, що в рамках Освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені Освітньо-кваліфікаційною характеристикою молодшого спеціаліста: аналітичну, нормопроєктну, організаційну, обліково-статистичну, контрольну, а також умінь аналізувати наукову інформацію, розробляти рекомендації щодо впровадження результатів досліджень, організувати управління фінансовими потоками суб'єктів господарювання й сплатою податків та обов'язкових зборів, застосовувати на практиці набуті теоретичні знання з питань грошей та кредиту, механізму видачі та погашення кредитних послуг у формі факторингу, овердрафту, фінансового лізингу та кредитоспроможності клієнтів, організації грошової та кредитної систем, ролі банків у забезпеченні економічного зростання суб'єктів господарювання. Програма вступних випробувань охоплює питання з нормативних фахових дисциплін:

1. Бюджетна система.
2. Податкова система.
3. Фінанси.
4. Банківські операції.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

МОДУЛЬ 1. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ

Функції держави — визначальний чинник формування бюджету. Багатогранність бюджету як суспільного явища.

Бюджет держави як економічна категорія. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві. Взаємозалежність ВВП, національного доходу та бюджету. Бюджетна централізація ВВП та її межі. Об'єктивна тенденція зростання бюджетної централізації ВВП, чинники, що протидіють цій тенденції. Фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані із формуванням бюджету, та способи їх вирішення. Забезпечення оптимальності пропорцій розподілу й перерозподілу ВВП. Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку. Бюджетна модель суспільства, необхідність її реформування в Україні.

ТЕМА 2. БЮДЖЕТ ЯК ОСНОВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ДЕРЖАВИ

Бюджет як основний фінансовий план держави. Склад і структура доходної і видаткової частин бюджету, фактори, що впливають на них. Відмінності між бюджетом як фінансовим планом і бюджетом як економічною категорією. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Бюджет як віддзеркалення економічної, соціальної і міжнародної політики держави. Поточний бюджет і бюджет розвитку. Бюджетний процес та його складові.

Роль і місце бюджету у фінансово-кредитному механізмі. Бюджет у системі фінансового забезпечення потреб соціально-економічного розвитку, сфера поширення бюджетного фінансування. Бюджетні асигнування як «мультиплікатори» економічного росту. Бюджет у системі фінансового регулювання, його визначальна роль у сукупності економічних методів управління економікою. Інструменти бюджетного впливу на соціально-економічний розвиток.

ТЕМА 3. БЮДЖЕТНИЙ ДЕФІЦИТ І ДЖЕРЕЛА ЙОГО ФІНАНСУВАННЯ

Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення, джерела фінансування, наслідки. Профіцит бюджету. Залишок бюджетних коштів. Право на здійснення запозичень. Гарантії щодо виконання боргових зобов'язань. Граничний обсяг боргу.

ТЕМА 4. БЮДЖЕТНИЙ УСТРІЙ ТА ПОБУДОВА БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи, їх співвідношення.

Основи бюджетного устрою: встановлення принципів побудови бюджетної системи; виділення видів бюджетів; організація розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи; встановлення характеру взаємовідносин між бюджетами.

Принципи побудови бюджетної системи. Поєднання централізованих децентралізованих бюджетів як основа демократичного бюджетного устрою. Альтернативні принципи встановлення взаємозв'язку централізованих і децентралізованих бюджетів: єдність бюджетної системи та автономність кожного бюджету. Визначальні ознаки єдності бюджетної системи, передумови її встановлення. Законодавче визначення бюджету держави як єдиного фонду фінансових ресурсів. Перевага й недоліки бюджетної системи, побудованої на принципі єдності. Поняття і характерні ознаки принципу

автономності бюджетів, його забезпечення. Автономність бюджетів як визначальна передумова раціональної та ефективної фінансової діяльності місцевих органів влади й управління.

Види бюджетів. Центральний бюджет держави, його призначення. Місцеві бюджети, їх види. Централізовані регіональні бюджети та бюджети в поселеннях.

ТЕМА 5. МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ І СИСТЕМА БЮДЖЕТНОГО ВИРІВНЮВАННЯ

Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин. Види видатків на здійснення повноважень. Джерела здійснення видатків бюджетів. Відповідальність за здійснення видатків. Передача державою права на здійснення видатків. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.

Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України. Видатки, що здійснюються з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення та їх об'єднань та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості.

Види міжбюджетних трансфертів. Трансферти, які надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам.

ТЕМА 6. СИСТЕМА ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

Методи формування доходів бюджету. Доходи держави від підприємницької діяльності. Доходи від державних: майна, угідь, послуг. Податковий метод мобілізації доходів бюджету. Державні позики.

Джерела формування доходів бюджету. ВВП і національний дохід як основа доходної бази бюджету. Причини й умови використання національного багатства для формування доходів бюджету.

Склад і структура доходів бюджету України. Правове регулювання формування доходів. Особливості податкової структури України, її відмінності від розвинених країн.

Загальна характеристика податкової системи України. Види непрямих податків, їх роль у доходах бюджету. Пряме оподаткування, його види, значення прямих податків у формуванні доходів бюджету. Платежі за ресурси, їх вади, роль у доходах бюджету.

Неподаткові доходи бюджету. Надходження від використання і реалізації майна, що належить державі. Надходження від приватизації майна державних підприємств. Доходи рентного характеру. Інші неподаткові доходи бюджету.

Надходження в бюджет від державних позик.

Організація справляння доходів бюджету.

ТЕМА 7. СИСТЕМА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ

Функції держави. Їх вплив на склад і структуру видатків бюджету. Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку. Галузева і цільова структура бюджетних видатків. Оптимізація структури видатків бюджету, її критерії.

Бюджетне фінансування. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державне фінансування інвестицій, позички з бюджету державним підприємствам, державні дотації. Методи бюджетного фінансування.

ТЕМА 8. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ТА НАУКУ

Склад видатків бюджету на економічну діяльність, їх роль і місце у розвитку економіки. Бюджет і структурна перебудова економіки України. Напрями і форми бюджетного фінансування народного господарства.

Бюджетні інвестиції, їх види. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Конкурсним відбір об'єктів бюджетного інвестування, його завдання і критерії. Бюджетне фінансування економіки за рахунок цільових державних позик.

Позики з бюджету державним підприємствам, порядок їх видачі і погашення.

Порядок дотування збиткових підприємств. Шляхи фінансового оздоровлення державного сектора і ліквідації збитковості.

Операційні затрати в народному господарстві, їх склад і призначення. Роль і місце бюджету у фінансуванні операційних затрат.

Видатки бюджету на науку. Організація наукових досліджень і джерела їх фінансування. Фінансування наукових установ Академії наук України. Фінансування наукових досліджень у відомчих наукових закладах та вищих закладах освіти.

ТЕМА 9. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ

Форми й види соціального захисту населення. Склад видатків бюджету на соціальний захист населення, їх роль в умовах переходу до ринкової економіки. Адресні субсидії громадянам на житло і комунальні послуги. Види разової фінансової допомоги громадянам.

Форми й методи фінансового забезпечення соціальної сфери. Бюджетне фінансування закладів соціальної сфери, його організація.

Основи кошторисного фінансування.

Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура. Бюджетні заклади освіти, особливості організації їх діяльності. Фінансування загальноосвітніх шкіл. Оперативно-сільові показники діяльності шкіл, порядок їх визначення. Система заробітної плати вчителів і порядок планування фонду заробітної плати. Складання й перевірка кошторису загальноосвітньої школи. Особливості кошторисного фінансування шкіл-інтернатів. Фінансування дитячих дошкільних закладів.

Бюджетне фінансування вищої освіти. Особливості кошторисного планування у вищих закладах освіти. Система заробітної плати працівників вищої школи. Позабюджетні кошти державних вищих закладів освіти.

Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура. Бюджетне фінансування закладів культури, склад видатків. Особливості кошторису бібліотек, будинків культури та інших культурно-освітніх закладів.

Фінансування преси, радіо, телебачення.

Фінансування розвитку фізичної культури і спорту, роль бюджету в державній підтримці олімпійського руху.

ТЕМА 10. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ОБОРОНУ ТА УПРАВЛІННЯ

Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Воєнна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону, Склад видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування.

Видатки бюджету на державне управління, їх склад. Утримання органів законодавчої і виконавчої влади. Видатки на судові органи і прокуратуру. Видатки на

правоохоронні органи. Видатки на утримання податкової адміністрації та митних органів. Порядок планування і фінансування видатків бюджету на управління.

ТЕМА 11. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

Державний борг, його структура. Класифікація боргу. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Обслуговування державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Управління державним боргом. Способи управління: конверсія, консолідація, уніфікація, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання.

МОДУЛЬ 2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ І ВИДИ ПОДАТКІВ

Сутність податків. Історичний розвиток форм оподаткування. Визначення податків, їх ознаки як економічної категорії. Податки та інші форми платежів до бюджету - плата, відрахування, збори, внески, неподаткові доходи.

Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Основні напрямки регулювання економіки та соціальної сфери.

Класифікація податків, її ознаки. Поділ податків по економічному змісту на прямі і непрямі. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування - податки на доходи, капітал і споживання. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють,- загальнодержавні і місцеві податки. Класифікація податків залежно від способу їх стягнення - розкладні і окладні.

Види прямих податків. Види непрямих податків.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Обсяг видатків бюджету як визначальна база побудови податкової системи. Рівень централізації валового внутрішнього продукту в бюджеті, його залежність від обсягу і характеру функцій держави.

Податкова система України. Основні етапи її встановлення. Склад і структура податкової системи України. Податкова політика України в сучасних умовах.

Податкові системи інших держав: порівняльна характеристика. Структура податків. Розвиток різних форм оподаткування в зарубіжних країнах.

ТЕМА 3. ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Державна фіскальна служба України. Структура Державна фіскальна служба. Функції Державна фіскальна служба. Права та завдання Державна фіскальна служба.

Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Права та обов'язки платників податків.

ТЕМА 4: ОБЛІК ПЛАТНИКІВ І НАДХОДЖЕНЬ ПОДАТКІВ ДО БЮДЖЕТУ

Організація обліку платників податків в податковій службі. Облік платників податків - юридичних осіб, податкових інспекцій з метою встановлення повноти обліку.

Особливості обліку фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності. Державний реєстр фізичних осіб платників податків та інших обов'язкових платежів: мета створення, зміст інформації, джерела формування єдиного інформаційного фонду.

Порядок зняття з обліку платників податків в органах державної податкової служби.

Особовий рахунок платників податку. Документи, на підставі яких проводяться записи про нарахування та фактичне надходження платежів. Перевірки особових рахунків. Порядок ведення особових рахунків платників податків. Облік нарахованих сум платежів.

Облік податкового боргу, його погашення та списання.

ТЕМА 5. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Сутність податку на додану вартість, його зародження і розвиток. Передумови введення податку на додану вартість в Україні.

Платники і ставки податку на додану вартість. Поняття бази оподаткування по податку на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування для операцій різних видів.

Пільги по податку на додану вартість. Види пільг по податку на додану вартість: нульова ставка, звільнення від оподаткування, виключення з об'єкту оподаткування.

Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Звітний податковий період. Поняття податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення дати податкового зобов'язання. Порядок визначення дати податкового кредиту. Податкова накладна як основний звітний податковий документ. Порядок відшкодування податку на додану вартість з бюджету для операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою і для інших видів операцій.

ТЕМА 6. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Історія його введення в Україні. Акцизний податок в системі інших непрямих податків, його недоліки та переваги.

Платники акцизного збору. Об'єкт оподаткування для вітчизняних та імпортованих товарів. Перелік підакцизних товарів. Два види ставок по акцизному податку: тверді (фіксовані) та процентні (пропорційні).

Порядок визначення суми акцизного податку для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються процентні ставки.

Порядок визначення сум акцизного податку для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються тверді ставки.

Строки сплати акцизного податку для імпортерів алкогольних та тютюнових виробів. Особливості митного оформлення для імпортерів алкогольних та тютюнових виробів.

Пільги по акцизному податку. Строки сплати та подання розрахунків до податкових органів.

ТЕМА 7. МИТО

Мито в системі непрямих податків. Митна політика і її цілі. Термінологія митної справи: митна територія, митний контроль, види переміщення через митний кордон, митна декларація та декларанти.

Платники мита. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення митної вартості. Два види митних ставок: тверді та процентні. Види процентних ставок : преференційні, пільгові, повні. Пільги для юридичних і фізичних осіб. Порядок надання відстрочок у сплаті мита.

Порядок визначення суми мита та його сплати на рахунки митних органів. Порядок перерахування мита до бюджету.

ТЕМА 8. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств. Загальна характеристика прибутку як об'єкта оподаткування.

Платники і ставки податку на прибуток. Об'єкт оподаткування. Поняття валового доходу. Перелік надходжень , що включаються і не включаються до скоригованого валового доходу.

Поняття валових витрат. Перелік витрат, що включаються і не включаються до складу валових витрат. Особливості віднесення витрат подвійного призначення до складу валових витрат платника податку.

Податкові періоди. Порядок визначення дати збільшення валового доходу для різних видів операцій. Порядок визначення дати збільшення валових витрат для різних видів операцій. Поняття безнадійної заборгованості та порядок її врегулювання. Порядок зарахування суми від'ємного значення об'єкта оподаткування в наступних податкових періодах.

України. Оподаткування операцій з борговими вимогами та зобов'язаннями.

Визначення амортизації. Перелік витрат, що підлягають і не підлягають амортизації. Визначення основних фондів та їх груп. Порядок визначення і нарахування сум амортизаційних відрахувань. Порядок збільшення і зменшення балансової вартості груп основних фондів. Норми амортизації. Пільги по податку на прибуток.

ТЕМА 9. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування. Платники податку. Об'єкт оподаткування. Загальний річний оподатковуваний дохід. Загальний місячний оподатковуваний дохід та його структура. Доходи, які не включаються до складу загального місячного або річного оподаткованого доходу. Податкові соціальні пільги і порядок їх надання. Порядок нарахування, утримання сплати та перерахування коштів до бюджету. Поняття податкової знижки. Перелік витрат, які можуть бути включені до складу податкової знижки.

Нарахування та сплата податку з особливих доходів. Особливості оподаткування нерухомого майна громадян. Оподаткування доходу, отриманого у спадщину та у вигляді подарунку. Особливості оподаткування операцій з продажу рухомого майна.

ТЕМА 10. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва (єдиного податку). Перелік юридичних і фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право перейти на сплату єдиного податку. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок.

Особливості у нарахуванні і сплаті єдиного податку для фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності. Ставки єдиного податку.

ТЕМА 11. ПЛАТА ЗА РЕСУРСИ ТА ПОСЛУГИ

Основи і мета встановлення плати за ресурси та послуги. Державна власність на ресурси як основа отримання державою доходів за їх використання. Плата за ресурси як інструмент впливу на економне і раціональне використання ресурсів. Види плати за ресурси та послуги.

Плата за землю: загальна характеристика, переваги і недоліки. Плата за землю як інструмент раціонального використання земельних угідь і регулювання розміщення виробництва та населення в регіональному розрізі. Платники та об'єкт оподаткування. Форми плати за землю: земельний податок та орендна плата.

Диференціація ставок в залежності від призначення земельних ділянок, їх місцезнаходження і якісних характеристик.

Збір за спеціальне використання лісових ресурсів (лісовий дохід), його сутність і призначення. Види і форми лісового доходу. Встановлення такс на лісові ресурси. Порядок видання дозволу на використання лісових ресурсів, лісорубний ордер та лісовий квиток. Строки сплати.

Збір за спеціальне використання водних ресурсів (плата за воду), його платники і об'єкт оподаткування. Порядок визначення нормативів плати. Дозвіл і ліміт на спеціальне використання водних ресурсів. Порядок обчислення суми плати за воду в межах ліміту і за понадлімітне використання. Строки сплати плати за воду та звітність платників.

Екологічний податок. Платники. Нормативи. Порядок і строки сплати та подання розрахунків до податкових органів.

ТЕМА 12. ІНШІ ПОДАТКИ

Склад місцевих податків і зборів. Повноваження місцевих органів влади щодо встановлення місцевих податків і зборів.

Місцеві податки: податок на нерухомість та єдиний податок.

Місцеві збори.

ТЕМА 13. УХИЛЕННЯ ВІД ПОДАТКІВ І ПЕРЕКЛАДАННЯ ПОДАТКІВ

Поняття ухилення від податків. Види ухилення від податків. Законні форми ухилення від податків. Протизаконне приховування доходів та інші форми податкових зловживань. Особливості ухилення від податків у сфері тіньової економіки. Можливості ухилення від сплати з різних видів податків. Боротьба з ухиленням від сплати податків.

Сутність та форми перекладання податків. Перекладання непрямих податків. Напрямки та способи перекладання прямих податків. Фактори, що впливають на процес і результати перекладання податків.

ТЕМА 14. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Економічні теорії щодо використання податкової політики як регулюючого чинника. Чинники, що впливають на проведення податкової політики. Критерії оцінки податкової політики. Обмеження щодо використання податкової політики як регулюючого чинника.

Макроекономічне регулювання. Податкова політика і проблема стабілізації в економічному розвитку. Антициклічне регулювання економіки та податкова політика. Стимулювання та обмеження попиту за допомогою податкової політики. Поняття автоматичного впливу податкової політики на антициклічне регулювання.

Мікроекономічні регулятори податкової політики. Елементи оподаткування, які використовуються для економічного регулювання. Особливості використання прямих податків для втручання в економічні процеси. Непрямі податки та їх роль в регулюванні економічних та соціальних проблем.

МОДУЛЬ 3. ФІНАНСИ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ. СУТЬ І ФУНКЦІЇ ФІНАНСІВ

Предмет фінансової науки.

Фінанси як економічна категорія. Історичні аспекти становлення, функціонування та розвитку фінансів. Об'єктивні передумови існування фінансів. Характерні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Двоїста сутність фінансів. Фінанси як суспільні, економічні, грошові, розподільчі, фондоутворюючі відносини. Фінансові фонди як матеріальні носії фінансових відносин.

Функції фінансів. Розподільча функція та механізм її дії в ринкових умовах. Первинний і вторинний фінансовий розподіл. Об'єкти і суб'єкти фінансового розподілу.

Контрольна функція фінансів. Суспільне призначення фінансового контролю як форми реалізації контрольної функції фінансів. Дискусійні питання щодо суті і функцій фінансів.

Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями в процесі вартісного розподілу. Фінанси і ціна. Фінанси і заробітна плата. Фінанси і кредит.

Фінансові ресурси, їх суть і призначення. Класифікація фінансових ресурсів. Роль і значення централізованих фондів у забезпеченні загальнодержавних потреб. Децентралізовані фінансові ресурси: суть, склад, роль у фінансуванні потреб розширеного відтворення. Фінансові резерви: види та методи формування. Механізм формування та використання фінансових ресурсів суспільства.

ТЕМА 2. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ

Фінансова політика — складова частина економічної і соціальної політики. Ланки фінансової політики. Фінансова стратегія. Фінансова тактика. Фінансова політика України на сучасному етапі.

Суть фінансового механізму і його складові елементи. Фінансові методи. Фінансові важелі, стимули, санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.

Управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління. Функціональні ланки процесу управління фінансами. Стратегічне й оперативне управління. Функції Президента, законодавчих і виконавчих органів влади та управління в галузі загального керівництва фінансами. Повноваження Міністерства фінансів і його структур у сфері оперативного управління фінансами. Управління фінансами на рівні міністерств, відомств, підприємств, домогосподарств. Автоматизовані системи управління фінансами.

Фінансове планування: суть, принципи, завдання. Етапи і методи фінансового планування. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведений баланс фінансових ресурсів держави. Фінансове планування на загальнодержавному, галузевому та

територіальному рівнях. Фінансові плани підприємств та організацій. Реформування фінансового планування в умовах розвитку ринкових відносин.

Фінансовий контроль. Суть, мета, завдання фінансового контролю. Принципи фінансового контролю. Класифікація фінансового контролю. Види, форми, методи фінансового контролю. Органи фінансового контролю та їх повноваження. Напрями підвищення дієвості фінансового контролю.

ТЕМА 3. ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Сутність фінансової системи та принципи побудови. Структурні елементи фінансової системи.

Організаційні основи функціонування фінансової системи.

Взаємозв'язок між окремими ланками фінансової системи.

ТЕМА 4. ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Суть, функції, основи організації фінансів підприємств. Форми фінансування підприємницької діяльності. Класифікація грошових нагромаджень підприємств.

Фінанси комерційних підприємств. Комерційний розрахунок і самофінансування. Грошові нагромадження підприємств. Валовий дохід, порядок його розподілу. Валовий і операційний прибуток. Соціально-економічне значення прибутку і порядок його розподілу. Показники рентабельності. Фонди цільового фінансування, що формуються за рахунок прибутку.

Фінанси підприємств різних форм власності, організацій і підприємств, що здійснюють неприбуткову діяльність. Форми й методи фінансового забезпечення установ невиробничої сфери. Кошторисне фінансування бюджетних організацій. Нормування бюджетних асигнувань. Бюджетне фінансування установ освіти, науки, підготовки кадрів, охорони здоров'я, соціального забезпечення. Позабюджетні кошти бюджетних установ, їх види та порядок використання.

Фінанси громадських організацій і благодійних фондів. Джерела фінансування громадських організацій.

ТЕМА 5. ПОДАТКИ

Суть податків і їх характерні ознаки. Елементи податку. Об'єкти оподаткування. Суб'єкт, платник, носій податку. Джерела сплати податків. Масштаб вимірювання податкової бази. Податкова ставка. Податкові пільги.

Класифікація податків. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки.

Податкова система: суть, структура, основи побудови. Принципи і методи оподаткування. Податкова політика України на сучасному етапі. Критерії формування податкової політики.

Податок на додану вартість (ПДВ). Соціально-економічна суть ПДВ. Платники, об'єкт, база нарахування податку. Пільги й ставки ПДВ. Порядок обчислення ПДВ до сплати в бюджет.

Механізм справляння акцизного збору.

Платники, об'єкти оподаткування податку на прибуток підприємств. Пільги та ставки податку.

Порядок сплати до бюджету.

Основи прибуткового оподаткування населення. Категорії платників податку. Сукупний оподатковуваний дохід як об'єкт оподаткування. Пільги з податку на доходи з фізичних осіб. Побудова шкали ставок оподаткування. Особливості оподаткування доходів громадян не за місцем основної роботи. Декларація про доходи громадян.

Порядок проведення перерахунку податку на доходи з фізичних осіб. Оподаткування доходів громадян від підприємницької діяльності.

Платежі за ресурси. Майнове оподаткування. Єдиний митний тариф і державне мито. Місцеві податки і збори. Інші податкові платежі до бюджету.

ТЕМА 6. БЮДЖЕТ

Бюджет, як економічна та юридична категорія. Об'єктивні передумови функціонування бюджету держави. Соціально-економічне значення бюджету. Бюджет як економічна категорія. Бюджет як централізований фонд. Бюджет як основний фінансовий план держави. Розподільча і контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання економіки. Доходи бюджету. Видатки бюджету. Бюджетна політика на сучасному етапі.

Структура і принципи побудови бюджетної системи. Поняття бюджетного устрою. Види бюджетів України. Зведений бюджет. Державний бюджет. Бюджети територіальних громад. Розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Бюджетні права органів державної влади і управління. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів. Дотації, субсидії, субвенції і їх роль у збалансуванні місцевих бюджетів. Бюджетні резерви.

Роль і призначення бюджетної класифікації. Бюджетна класифікація доходів, видатків бюджету, бюджетного фінансування, державного боргу.

Бюджетний процес. Поняття та основні елементи бюджетного процесу. Організація бюджетного планування. Порядок складання, розгляду, затвердження державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів. Складання звітів про виконання державного і місцевих бюджетів та їх затвердження. Касове виконання дохідної й видаткової частин державного і місцевих бюджетів.

Економічна суть доходів Державного бюджету України. Форми і методи мобілізації грошових коштів до бюджету. Класифікація доходів бюджету. Податкові надходження. Неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Офіційні трансферти.

Соціально-економічна суть видатків бюджету. Напрями використання бюджетних коштів. Видатки державного бюджету на розвиток економіки і науки. Склад і структура бюджетних асигнувань на соціально-культурні заходи і соціальний захист населення. Фінансування потреб національної оборони і державного управління.

Бюджетний дефіцит. Поняття і причини виникнення. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Види бюджетного дефіциту.

Методи покриття бюджетного дефіциту. Шляхи подолання бюджетного дефіциту.

Бюджетний дефіцит та його вплив на розвиток економіки.

ТЕМА 7. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ І ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

Економічна суть державного кредиту. Роль державного кредиту у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й фінансуванні дефіциту бюджету. Взаємозв'язок і відмінності між державним і банківським кредитом.

Види і форми державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Державні позики. Державні грошово-речові лотереї. Використання ощадних вкладів для кредитування потреб держави. Державний позиковий фонд.

Класифікація державних позик. Правове оформлення державних позик. Види державних цінних паперів, порядок їх емісії та погашення. Способи коригування державної позикової політики.

Державний борг. Капітальний і поточний державний борг. Причини виникнення і наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Управління державним боргом.

ТЕМА 8. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Суть і склад місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у реалізації соціально-економічної політики адміністративно-територіальних формувань.

Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Місцеві бюджети. Доходи і видатки місцевих бюджетів. Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Види неподаткових надходжень до місцевих бюджетів.

Склад і структура місцевих бюджетів. Видатки бюджетів територіальних громад на потреби місцевого самоврядування. Джерела надходжень та основні напрями використання. Фінансові ресурси інших органів місцевого самоврядування.

ТЕМА 9. СОЦІАЛЬНІ ЦІЛЬОВІ ФОНДИ ДЕРЖАВИ

Соціально-економічна роль фондів цільового призначення. Класифікація фондів цільового призначення. Джерела формування фінансових ресурсів фондів і напрями фінансування.

Характеристика загальнодержавних позабюджетних фондів, що створені в Україні.

Цільові державні фонди як складова частина спеціального фонду державного бюджету. Необхідність існування цільових фондів. Види цільових державних фондів.

Пенсійний фонд України: призначення, джерела формування, напрями використання. Порядок нарахування і оплати обов'язкових страхових внесків на пенсійне страхування підприємствами й громадянами.

Фонд соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності: призначення, джерела формування, шляхи використання. Платники, об'єкт нарахування, ставки, джерела сплати обов'язкових платежів на соціальне страхування. Терміни сплати страхових внесків до бюджету.

Призначення, джерела формування, напрями використання фонду соціального страхування на випадок безробіття. Механізм справляння обов'язкових страхових внесків на випадок безробіття.

Фонд загальнообов'язкового соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань: призначення, порядок формування та використання.

Значення соціальних фондів для фінансової системи в ринкових умовах.

ТЕМА 10. СТРАХОВИЙ РИНОК

Економічна необхідність, суть і роль страхування. Фінансові відносини у сфері страхування. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Класифікація страхування за об'єктами і ознакою ризику. Обов'язкове й добровільне страхування, принципи їх реалізації.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку та його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми функціонування страхових компаній.

Формування й розвиток страхового ринку в Україні.

Державний нагляд за страховою діяльністю. Ліцензування страхової діяльності.

ТЕМА 11. ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Суть фінансового ринку, його роль у мобілізації та перерозподілі фінансових ресурсів. Класифікація фінансових ринків. Ринок позикових капіталів. Ринок цінних паперів. Первинний і вторинний фінансові ринки. Механізм функціонування фінансового ринку.

Цінні папери як форма фіктивного капіталу. Види цінних паперів та їх характеристика. Пайові цінні папери. Боргові цінні папери. Похідні цінні папери. Приватизаційні цінні папери.

Правове регулювання фінансового ринку. Порядок реєстрації та обігу цінних паперів. Діяльність із випуску та організації обігу цінних паперів. Учасники ринку цінних паперів. Емітенти, інвестори та фінансові посередники.

Фондова біржа. Організація роботи фондової біржі. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах. Біржові операції та порядок розрахунків при їх здійсненні.

Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

ТЕМА 12. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин. Суб'єкти й види зовнішньоекономічної діяльності. Правові норми регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Валютне регулювання. Валютні обмеження. Використання валютних надходжень.

Валютний курс і валютний паритет. Форми і види валютних курсів. Методика встановлення валютного курсу в Україні. Конвертованість валют.

Валютні ринки. Поняття і види валютних ринків. Правове регулювання діяльності міжбанківської валютної біржі. Організація і порядок роботи біржового валютного ринку. Котирування іноземних валют. Валютні операції. Операції типу "спот", форвардні операції, механізм їх здійснення.

Розвиток валютного ринку в Україні.

МОДУЛЬ 4. БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

ТЕМА 1. ВИДИ БАНКІВ І ПОРЯДОК ЇХ СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Банк як суб'єкт підприємницької діяльності. Банківські операції.

Види комерційних банків. Універсальні та спеціалізовані банки. Державний банк. Кооперативний банк. Банківські об'єднання. Банки з іноземним капіталом.

Порядок реєстрації банку. Ліцензування банківської діяльності.

Організаційна структура і управління банком. Загальні збори учасників (акціонерів). Спостережна рада банку, його правління (Рада директорів). Наглядова рада державного банку. Ревізійна комісія. Повноваження цих органів і відповідальність за результати діяльності комерційного банку.

Функціональні та територіальні структурні підрозділи банку. Філії, відділення та представництва банку.

ТЕМА 2. ОПЕРАЦІЇ З ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІ В КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Склад і структура ресурсів комерційних банків.

Капітал банку. Підписний та регулятивний капітал. Структура і порядок формування капіталу банку.

Вклади і депозити як головне джерело банківських ресурсів. Види вкладів і їх характеристика. Вклади, що приймаються від населення. Робота з юридичними та фізичними особами по залученню депозитів. Залучення ресурсів на міжбанківському ринку.

Недепозитні джерела залучення ресурсів банку. Міжбанківський кредит. Рефінансування банку за допомогою кредитів від Національного банку України.

Методи прогнозування банківських ресурсів.

Гарантування вкладів фізичних осіб.

Управління ресурсами в ув'язці з прибутковістю банку і ліквідністю його балансу.

ТЕМА 3. ОПЕРАЦІЇ З ОБСЛУГОВУВАННЯ ПЛАТІЖНОГО ОБОРОТУ

Основи організації грошових розрахунків у народному господарстві. Ведення рахунків клієнтів. Безготівкові міжгосподарські розрахунки. Способи і форми безготівкових розрахунків.

Форми безготівкових розрахунків: розрахунки з використанням платіжних доручень, чеків, акредитивів, платіжних вимог - доручень тощо; сфера використання і порядок проведення розрахункових операцій.

Способи безготівкових розрахунків: розрахунки на основі заліку взаємних вимог, розрахунки шляхом періодичних перерахувань, виходячи із плану поставок. Сфера їх використання, порядок проведення розрахункових операцій.

Вексель як форма міжгосподарських розрахунків.

Міжбанківські розрахунки в Україні. Кореспондентські відносини між банками. Система електронних платежів НБУ.

Розрахунки з використанням платіжних карток. Перспективи впровадження в Україні масової системи електронних платежів.

Організація готівкових грошових розрахунків. Кругообіг готівкових грошей. Організація надходження готівкових грошей до кас комерційних банків. Порядок одержання з кас банку та витрачання готівкових грошей суб'єктами господарювання. Прогнозування обороту готівкових грошей у банках. Касова дисципліна і контроль за її дотриманням, повноваження банку у цій сфері.

ТЕМА 4. ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ З ВЕКСЕЛЯМИ

Характеристика та види векселів.

Класифікація банківських операцій з вексями.

Кредитні операції банків у сфері вексельного обігу. Врахування та переврахування векселів. Кредит під заставу векселів.

Авалювання та акцептування векселів банками.

Інкасування векселів. Виконання банками функції особливого платника.

Зберігання банками векселів клієнтів. Емісія та використання банківських векселів.

ТЕМА 5. КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ

Класифікація банківських кредитів.

Умови кредитної угоди, кредитний договір.

Оцінка кредитоспроможності позичальника. Форми позичкових рахунків. Засоби захисту від кредитного ризику, форми забезпечення зобов'язань позичальника перед банком.

Порядок надання і способи погашення позичок.

Плата за кредит та її диференціація. Етапи процесу банківського кредитування.
Проблемні позички. Контроль за використанням і погашення кредиту. Кредитні санкції.

Кредитний ризик і методи управління ним.

Особливості механізму надання та погашення окремих видів кредитів.
Консорціумні та паралельні кредити. Споживчий кредит. Кредити під цінні папери.
Контокорентний кредит. Поточний рахунок з овердрафтом. Іпотечні кредити.

ТЕМА 6. ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

Розуміння банківських інвестицій, цілі інвестиційних операцій комерційних банків.
Види діяльності банків на ринку цінних паперів. Інвестиційні цінні папери.
Відмінні риси інвестиційних операцій банків від позичкових. Зв'язок інвестицій з кредитуванням.

Класифікація операцій банків з цінними паперами. Фактори ризику від інвестиційних операцій. Доходність інвестиційних операцій.

Засоби захисту інвестиційних операцій комерційних банків від ризику виникнення збитків і втрати ліквідності.

Емісія цінних паперів.

Формування портфеля цінних паперів і управління ним. Портфелі цінних паперів на продаж і на інвестиції.

Посередницькі операції комерційних банків з цінними паперами.

ТЕМА 7. БАНКІВСЬКІ ІНВЕСТИЦІЇ

Інвестиційний процес і місце банків у цьому процесі. Поняття інвестиційного процесу, участь банків у власності інших суб'єктів господарювання, спільне фінансування банком і підприємцем інвестиційних проектів.

Оцінка інвестиційних проектів, аналіз доцільності і ефективності інвестування.

Довгострокове кредитування інвестиційних проектів.

ТЕМА 8. ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Порядок відкриття та ведення валютних рахунків клієнтів.

Посередництво банків у фінансових розрахунках між експортером та імпортером та їх кредитування. Види платежів, що застосовуються у міжнародній практиці: авансові; платежі по надходженню товарів і рахунків; платежі по настанню термінів; платежі при поставці товарів або після неї. Чеки як основна форма розрахунків при зовнішньоторговельних операціях, види чеків, порядок розрахунків. Документарне інкасо-розрахунки за допомогою товарних акредитивів, револьверний акредитив, компенсаційний акредитив.

Неторговельні операції банків в іноземній валюті. Операції з торгівлі іноземною валютою.

Операції з дорожніми чеками і іншими платіжними засобами в іноземній валюті. Валютне кредитування.

ТЕМА 9. НЕТРАДИЦІЙНІ БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ ТА ПОСЛУГИ

Загальна характеристика та види нетрадиційних банківських операцій та послуг.

Лізингові операції банків.

Банківські гарантії та поручительства.

**Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги банків. Трастові послуги.
Факторинг та форфейтинг. Операції банків з дорогоцінними металами.
Фінансовий інжиніринг.**

ТЕМА 10. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

Сутність фінансової стійкості комерційного банку та способи її забезпечення.

Обов'язкове резервування коштів банківською системою.

Економічні нормативи регулювання діяльності банків. Ліквідність та платоспроможність банку.

Формування резервів для покриття можливих втрат банку від активних операцій.

Фінансові звіти банку та оцінка його діяльності. Прибутковість банку: поняття, показники, оцінка, засоби підвищення.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Розкрийте питання:

- 1.....
(10 балів).....
- 2.....
(10 балів).....
- 3.....
(40 балів) *Вкажіть вірну відповідь до тестових завдань*.....

Виконайте практичні завдання та проаналізуйте отримані результати:

- 4.....
(20 балів).....
- 5.....
(20 балів).....

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА ІСПИТІ

Атестаційна комісія оцінює письмові відповіді вступників (на кожне завдання окремо) за такими критеріями:

10 балів - вірна й вичерпна відповідь на поставлене запитання, яка відображає повне і глибоке засвоєння теоретичного і методичного матеріалу.

20 балів вірно розв'язана задача з належними стислими поясненнями проведених розрахунків і висновками.

40 балів за вірну відповідь на всі тестові завдання. Одна вірна відповідь 2 бали.

5 балів - в цілому привільна відповідь, що відображає здатності до узагальнення, але неповна за змістом, або має окремі неточності в формулюваннях, використанні формул, помилками у визначенні проміжних та кінцевих результатів задачі (ситуації).

0 балів — неправильна або неповна відповідь на теоретичне запитання, не наведена аргументація, незадовільні знання понятійного апарату або відповідь відсутня, не розв'язана задача (ситуація), відсутня вірна відповідь на тестові завдання.

За підсумками вступного фахового іспиту вступник може набрати від 0 до 100 балів включно.

Якщо вступник набрав менше 50 балів, то результат іспиту незадовільний.

Примітка.

У разі використання заборонених джерел вступник на вимогу представників приймальної комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996. - К.: Преса України . - 1997. - 80 с.
2. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. №436- IV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
3. Бюджетний Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
4. Податковий кодекс України/[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
5. Закон України Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2464-17>
6. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про страхування" від 04.10.2001р. № 2745-III. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2745-III>
7. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 2 березня 2000 р. № 1533-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — №22.
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 №280/97-ВР // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%P0%B2%P1%80>
9. Закон України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" від 01.07.2004 р. № 1961-IV.
10. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 №2121-111 зі змінами та доповненнями// [Електронний ресурс] . - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>
11. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 №85/96-ВР // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
8. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» від 23.02.2006 № 3480-IY // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
9. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996 № 448/96-ВР [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=448%2F96-%E2%F0>.
12. Про затвердження інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова НБУ (від 21.01.2004 N 22) [Електронний ресурс] . - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0377-04>
13. Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок щодо дотримання податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби, платниками податків - фізичними особами" від 01.02.2011 / [Електронний ресурс] . - Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=310772&cat_id=308194.
14. Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.10 № 1013 "Про затвердження форм податкових розрахунків з плати за користування надр" від 28.01.2011 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=356472&cat_id=305978.
15. Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.10 № 1030 "Про затвердження форми Декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання Декларації акцизного податку" від 28.01.2011 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

16. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств Навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни. — 2-ге вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2006. — 287 с.
17. Азаренкова Г. М. Менеджмент фінансових потоків економічних агентів : моногр. / Г. М. Азаренкова. - К. : Нац. банк України, 2009. - 335 с.
18. Арістова А. М. Економічний аналіз діяльності фінансових посередників : навч. посіб. / А. М. Арістова. - К., 2009. - 332 с.
19. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа / В.Д Базилевич, К.С. Базилевич. - К.: Знання, 2006.-238 с.
20. Банківські операції [Текст]: підруч. / О. В. Дзюблик [та ін.]; ред. О. В. Дзюблик ; Тернопільський національний економічний ун-т. - Т. : [Вид-во ТНЕУ "Економічна думка"], 2009. - 696 с.
21. Банківські операції [Текст] : підручник / А. М. Мороз [та ін.]; заг. ред. А. М. Мороз; Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". - 3-тє вид., переробл. і доп. - К.: КНЕУ, 2008. - 608 с.
22. Бодюк А. В., Дусяк С. П. Оподаткування населення: Навчальний посібник / Бодюк А. В., Дусяк С. П. - К.: Кондор, 2009 - 230с.
23. Бюджетна система: Навч. посіб. / Чала Н.Д., Лазоренко Л.В. — К., 2010. — 223 с.
24. Булгакова С. О., Єрмошенко Л. В. Бюджетна система України: Опорний конспект лекцій. — К.: КНТЕУ, 2006. — 98 с.
25. Варналій З.С. Податкова політика України:навч.посіб. / З.С. Варналій. -К.: «Ліра-К».-2011.-508с.
26. Внукова Н.М. та ін. Іпотечний ринок [Текст]: конспект лекцій / Н. М. Внукова, О. Є. Бажанов ; Харківський національний економічний ун-т. - Х.: Вид. ХНЕУ, 2009. - 196 с.
27. Вовчак О.Д. Страхування: навчальний посібник. - Львів: «Новий Світ - 2002», 2006. - 480 с.
28. Гроші та кредит. [Текст]: навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / М. І. Мирун [та ін.]; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - Вид. 3-тє, переробл. і допов. - К.: КНЕУ, 2008. - 176 с : табл. - Бібліогр.: с. 173-174.
29. Гусакова О.С. Податковий облік: Навчальний посібник /О.С. Гусакова.- К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 360 с.
30. Демиденко Л.М. Податкова система: Навчальний посібник / Л.М.Демиденко - К.:Центр учбової літератури. - 2007. - 184 с.
31. Довгошия Н.О. Страхування в запитаннях та відповідях: Навчальний посібник / Н.О. Довгошия. - К.: Центр навчальної літератури, 2010. - 320 с.
32. Іванов Ю.Б. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій / Ю.Б. Іванов.-К.: «Ліра-К».-2010.-492с.
33. Євтух О. Т. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. Т. Євтух, О. О. Євтух. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 407 с.
34. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими інвестиціями / Ю. М. Коваленко ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь, 2010.-350 с.
35. Куркін М. В. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємств : навч. посіб. / М. В. Куркін, В. Д. Понікаров, Д. В. Назаров. - Харків: ІНЖЕК, 2010. - 300 с.
36. Лютий І. О. та ін. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.О.Лютий, Л.М. Демиденко, М.В. Романюк. - К.:Центр учбової літератури. - 2009. - 456 с.
37. Маглаперідзе А.С., Храпкіна В.В. Податковий менеджмент:навч.посіб. - К.:ЦУЛ,2009.-328 с.

38. Машина Н.І. Міжнародне страхування: Навчальний посібник / Н.І. Машина. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 504 с.
39. Мельник В. М. Оподаткування підприємницької діяльності в Україні: Навчальний посібник / В. М. Мельник - К.: Кондор, 2009 - 160с.
40. Олійник О.В. Податкова система. Навчальний посібник / О.В.Олійник. - К.: Центр учбової літератури. - 2006. - 456 с.
41. Павлюк К. В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України: Монографія. — К., НДФІ, 2006. — 584 с.
42. Партии Г. О., Загородній А. Г. Фінанси підприємств: Навч. посіб. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2006. - 379 с.
43. Плиса В.Й. Страхування: Навчальний посібник / В.Й. Плиса. - К.: Каравела, 2006. - 392 с.
44. Пріб К.А. Податкова система. Навчальний посібник / К.А.Пріб.- К.: Центр учбової літератури. - 2007. - 320 с.
45. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія / О.О. Гаманкова; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана". — К., 2009. — 283 с.
46. Ринок фінансових послуг [Текст]: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни студ. заоч. форм навчання напряму підготов. "Фінанси і кредит" / Черкасова С. В.; Укоопспілка, Львів, комерц. акад. - Л.: Вид-во Львів, комерц. акад., 2010. - 84 с.
47. Соколовська А. М. Основи теорії податків: Навчальний посібник / А. М. Соколовська - К.: Кондор, 2010 - 326с.
48. Фінанси: підручник. / [С. І. Юрій, В. М. Федосов, Л. М. Алексеєнко та ін.]; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. — К.: Знання, 2008. — 611 с.
49. Фінанси домогосподарств: Сучасна парадигма та доміанти розвитку: Монографія / Кізима Т.О. — К., 2010. — 431 с.
50. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Момот Т. В. - К.: Цент учбової літератури, 2011. - 712 с.
51. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А.М. Поддєрьогіна. - 5-те вид., перер. та допов. - К.: КНЕУ, 2004.- 524с.
52. Фінанси підприємств [Текст]: підруч. / О. С. Філімоненков, Д. І. Дема; заг. ред. О. С. Філімоненко. - К.: Алерта, 2009. - 496 с. - Бібліогр.: 490 с.
53. Фінанси підприємств: Підручник для студентів ВНЗ, слухачів факультетів післядипломної освіти / Слав'юк Р.А. — К., 2010. — 550 с.
54. Фінансова санація та банкрутство підприємств [Текст]: навч. посіб. / А. М. Штангрет, В. В. Шляхетко, О. Б. Волович, І. В. Зубрей. - Л.: Українська академія друкарства, 2010. - 339 с.
55. Шумелда Я.П. Страхування: Навчальний посібник / Я.П. Шумелда. - К.: Міжнародна агенція «BeeZone», 2007. - 384 с.